

Ανάγκη καθορισμού πολιτικής και διαδικασιών για χειρισμό δύσκολων συμπεριφορών σε δομές όπου εξυπηρετούνται άτομα με νοητική αναπηρία.

08/05/2013

Διαδικασίες χειρισμού δύσκολων περιστατικών

Μετά από ορισμένα περιστατικά «κακομεταχείρισης» σε δομές όπου φοιτούν ή απασχολούνται άτομα με νοητική αναπηρία με τη δικαιολογία «αναγκαστικής οριοθέτησης», εντοπίστηκε η έλλειψη θεσμοθετημένων κανονισμών για το χειρισμό ατόμων που δυνατόν να είναι σε κρίση.

Δυστυχώς δεν υπάρχουν ξεκάθαρες οδηγίες για «περιοριστικές σωματικές παρεμβάσεις» στα πλαίσια των δομών που προσφέρουν υπηρεσίες σε άτομα με νοητική αναπηρία (ιδρύματα, σχολεία, κέντρα ημερήσιας φροντίδας κá) ούτε «ατομικό σχέδιο δράσης» που να κοινοποιείται στους γονείς και άλλους εμπλεκόμενους.

Αποτέλεσμα αυτού, καμιά φορά οι «περιοριστικές σωματικές παρεμβάσεις» να μην διαφοροποιούνται από την «κακομεταχείριση» του ατόμου, κυρίως εάν γίνονται από κάποιον που δεν είναι σε συχνή επαφή μαζί του ή δεν έχει τη σωστή επαγγελματική κατάρτιση και ενημέρωση και κυρίως όταν γενικά δεν τηρούνται συγκεκριμένοι κανόνες διαχείρισης των περιστατικών σε κρίση. Περιοριστικές παρεμβάσεις όπως τσιμπήματα, τράβηγμα μαλλιών ή αυτιών, ταρακούνημα, χαστούκια, απειλές ή φωνές δεν θεωρούνται θεραπευτικές παρεμβάσεις (δεν αναφέρονται στη βιβλιογραφία) και προκαλούν αρνητικά αποτελέσματα¹. Αντίθετα η κατάρτιση και η σωστή

¹ Στη διεθνή βιβλιογραφία για θέματα βίας στην οικογένεια, όπου καθορίζονται οι μορφές βίας, υπάρχει μεγάλη συζήτηση για τι σημαίνει σωματική κακοποίηση : «ένα χαστούκι είναι κακοποίηση?» Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις ανάμεσα στις οποίες και αυτή που λέει πως ακόμη και το χαστούκι πρέπει να ποινικοποιείται. Άλλες απόψεις λένε πως το χαστούκι μπορεί να θεωρηθεί κακοποίηση ανάλογα με τις συγκυρίες. Άλλοι λένε πως «η πρακτική του χαστουκιού», πολιτισμικά αποδεχτή, πρέπει να θεωρηθεί λανθασμένος χειρισμός αλλά όχι κακοποίηση. Όμως υπάρχουν ενστάσεις σε αυτή την εκδοχή, γιατί η κακομεταχείριση γενικά θεωρείται βία και δεν ασκείται βία τυχαία χωρίς να υπάρχει η πρόθεση να προκαλέσει πόνο. Ανεξάρτητα όμως αν προκαλέσει πόνο ή όχι, πολλοί γονείς (και γενικότερα η κοινωνία) θεωρούν ότι τα παιδιά «αξίζουν» το χαστούκι για να «μην ξεφεύγουν από το σωστό δρόμο». Αυτοί οι γονείς στην ουσία κακομεταχειρίζονται τα παιδιά τους αλλά δεν το ξέρουν! Επίσης ορισμένοι αναλυτές για να μιλήσουν για κακοποίηση θεωρούν ότι η «άσκηση βίας» δεν πρέπει να είναι τυχαία. Το χαστούκι, στο οποίο αναφερόμαστε πριν, μπορεί να είναι ή να μην είναι τυχαίο. Εάν δεν είναι τυχαίο τότε είναι βία, αλλά αν είναι τυχαίο (μεμονωμένο περιστατικό) τότε είναι λανθασμένος χειρισμός ! Το ερώτημα που θέτουν οι άλλοι αναλυτές όμως είναι μήπως θα χρησιμοποιούμε την ίδια ανάλυση και για το βιασμό; Αν είναι τυχαίος ο βιασμός τότε παύει να είναι βιασμός; Σε όλες τις πιο πάνω εκδοχές θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι κάθε σωματική κακοποίηση είτε προκαλέσει ή όχι σωματική βλάβη, μπορεί να προκαλέσει συναισθηματικό ή ψυχολογικό πρόβλημα. Μπορεί όμως και να προκαλέσει σωματική βλάβη αφού αυτή είναι η πρόθεση! «Σωματική, Συναισθηματική Βία και Παραμέληση – Έννοια, Μορφές και Συχνότητα», (1999) Jose San Martin, España. -- **Κατατοπιστικός όμως είναι και ο ορισμός της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ**, Γενεύη 2006 (γενικό σχόλιο Αρ. 8): «11. Η Επιτροπή ορίζει ως «**σωματική**» τιμωρία (“corporal” ή “physical” στα αγγλικά) κάθε τρόπο τιμωρίας κατά τον οποίο χρησιμοποιείται σωματική βία και έχει στόχο να προκαλέσει κάποιου βαθμού, όσο μικρού κι αν είναι, πόνου ή δυσφορίας. Τις περισσότερες φορές πρόκειται για «ξύλο» (κτύπημα) παιδιών, με τα χέρια ή με άλλα μέσα – μαστίγιο, ραβδί, ζώνη, παπούτσι, ξύλινη κουτάλα κλπ.

γνώση τεχνικών χειρισμού περιστατικών μέσω «περιοριστικών σωματικών παρεμβάσεων» ωφελεί και τον ίδιο το λειτουργό για αποφυγή της δικής του σωματικής βλάβης και για «κατοχύρωση» της δικής του παρέμβασης αλλά ωφελεί και στην ασφάλεια του ίδιου του ατόμου με ΝΑ. Πέραν τούτου οι αναγκαίοι κατά καιρούς «τιμωριστικοί τρόποι παρέμβασης» (καθήλωση, ακινητοποίηση, απομόνωση) συχνά περιορίζουν τη δυνατότητα θεραπευτικής σχέσης. Γι' αυτό απαιτείται εκπαίδευση αλλά και εφαρμογή τέτοιων μεθόδων ως λύση τελευταίας ανάγκης.²

Για τους πιο πάνω λόγους κάθε δομή θα πρέπει να καθορίζει επαγγελματικά πρότυπα (professional standards) για να διασφαλίζει ότι στους εξυπηρετούμενους παρέχονται ασφαλείς υπηρεσίες σε ένα προστατευόμενο περιβάλλον όπου όλοι οι χειρισμοί έχουν σαν κριτήριο το σεβασμό και την αξιοπρέπεια των ατόμων με ν.α.

Γενικότερα η διεύθυνση της κάθε δομής/κέντρου πρέπει να διασφαλίζει την ασφάλεια των εξυπηρετούμενων αλλά και του προσωπικού, να καταρτίζει τους λειτουργούς και να ενημερώνει ανάλογα τις οικογένειες για όποια μέτρα λαμβάνονται σε σχέση με το άτομο με Ν.Α. για το οποίο θα πρέπει να υπάρχει ατομικό σχέδιο δράσης.

Κώδικες συμπεριφοράς επαγγελματιών και ποινικοποίηση κακομεταχείρισης

Από μια σύντομη μελέτη της εθνικής νομοθεσίας έχει εντοπισθεί επίσης ότι δεν υπάρχουν κανονισμοί όπως κώδικας συμπεριφοράς επαγγελματιών που ασχολούνται με άτομα με Ν.Α., ούτε ξεκάθαρες διαδικασίες για πρόληψη της κακομεταχείρισης όπως και "ποινικοποίηση" της.

Ο μοναδικός νόμος που συγκεκριμενοποιεί και προβλέπει κυρώσεις σε περίπτωση καταπάτησης δικαιωμάτων ατόμου με Ν.Α, που αφορά κυρίως κακομεταχείριση, παραμέληση και οικονομική εκμετάλλευση είναι ο Νόμος

Ενδέχεται, όμως, να αφορά και κλωτσιές, ταρακούνημα ή σπρώξιμο, ξύσιμο, τσίμπημα, δάγκωμα, τράβηγμα των μαλλιών ή στρίψιμο των αυτιών, εξαναγκασμό των παιδιών να στέκονται σε άβολες στάσεις, κάψιμο, ζεμάτισμα ή εξαναγκασμό κατάποσης (για παράδειγμα όταν πλένει κανείς το στόμα του παιδιού με σαπούνι ή τα εξαναγκάζει να καταπιούν καυτερά μπαχαρικά). Σύμφωνα με την Επιτροπή, η σωματική τιμωρία είναι πάντα εξευτελιστική. Επιπλέον, υπάρχουν άλλες μορφές τιμωρίας, μη σωματικής, που είναι επίσης σκληρές και εξευτελιστικές και έτσι ασύμβατες με τις αρχές της Σύμβασης όπως, για παράδειγμα, η τιμωρία που υποτιμά, ταπεινώνει, σπιλώνει, χρησιμοποιεί ως εξιλαστήριο θύμα, απειλεί, φοβίζει ή γελοιοποιεί το παιδί». *Οι συστάσεις της Επιτροπής στηρίζονται σε όλες τις Διεθνείς Συμβάσεις που υποστηρίζουν την υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να απαγορεύσουν και να εξαλείψουν κάθε σωματική τιμωρία και άλλες εξευτελιστικές μορφές τιμωρίας που αφορούν στο σεβασμό και την αξιοπρέπεια του κάθε ανθρώπου.*

² "There are situations that may occur where an individual with MR/DD so loses control that he/she becomes a clear and present danger either to him/herself or to others and physical intervention techniques might be needed. Physical techniques can never, however, be utilized as punishment or to gain compliance. There are usually known causes and early warning signs that indicate a potentially dangerous situation is arising», **SCIP Manual (2005).**

117/89 στο άρθρο 15, (Αδικήματα) - **Συνημμένο 1**. Από την πληροφόρηση που έχει η Επιτροπή μέχρι στιγμής δεν φαίνεται να έχει εφαρμοστεί. Σε περιπτώσεις κακοποίησης/κακομεταχείρισης που ακολουθούν τη δικαστική διαδικασία, εφαρμόζονται οι ποινές που προβλέπονται στο ποινικό κώδικα ή αναλόγως εάν εμπίπτει σε χειρισμούς που θεσπίζονται βάσει του Περί Βίας στην Οικογένεια Νόμο, 119/2000.

Στον περί Ποινικού Κώδικα Νόμο (κεφ. 154), ειδική αναφορά γίνεται στα άρθρα 155 και 174, τα οποία όμως αναφέρονται σε αδικήματα όπως «δια βίας ή μη συνουσία» ή «παράνομη συνουσία» με γυναίκα μειωμένου νοητικού ή με νεαρό άντρα κάτω των 13 χρόνων ή και άντρα με μειωμένο νοητικό.³ Δεν γίνεται αναφορά για άλλου είδους κακομεταχείριση σε άτομα με Ν.Α.

Όσον αφορά δε ιδρύματα ή στέγες ηλικιωμένων όπου φιλοξενούνται ή εξυπηρετούνται ΑμΝΑ και ενώ διέπονται από τον Περί Στεγών για Ηλικιωμένους και Ανάπηρους νόμο 1981-1990 και του Περί Κέντρων Ενηλίκων Νόμο του 1997 (38(Ι)/97), δεν γίνεται καμιά αναφορά σε παραπτώματα εκ μέρους του προσωπικού έναντι των εξυπηρετούμενων. Στον Περί Στεγών για Ηλικιωμένους/Αναπήρους νόμο, γίνεται μόνο αναφορά στο άρθρο 4,3(δ), όπου ο Υπουργός μπορεί να αρνηθεί την εγγραφή στέγης εάν κάποιος ένοικος έχει υποστεί κακομεταχείριση ή στέρηση της ελευθερίας του, ενώ ποινές προβλέπονται μόνο εάν παραβαίνονται οι κανονισμοί βάσει του εδαφίου 10(1). Στο νόμο που προνοεί για τα κέντρα ενηλίκων, επίσης ακυρώνεται η εγγραφή κέντρου σε περίπτωση αδικήματος που διεπράχθη από το πρόσωπο που το διατηρεί και παράλληλα, μη τήρηση του νόμου και των κανονισμών θεωρείται αδίκημα, αλλά και πάλι χωρίς αναφορά στο ενδεχόμενο να προκύψει κακομεταχείριση ατόμου που φιλοξενείται από μέλος του προσωπικού.

Στα κρατικά ιδρύματα ή στέγες όπως και τα νοσοκομεία, αναρρωτήρια ή νοσηλευτικά ιδρύματα δεν ισχύουν οι πιο πάνω νόμοι, αλλά διέπονται από τον Περί Ιδιωτικών Νοσοκομείων (έλεγχος) Νόμο και Νόμο Περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας.

Σε περίπτωση παραπτωμάτων σε ότι αφορά «κρατικά ιδρύματα» ισχύουν οι Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμοι, (Μέρος VIII, Πειθαρχικός Κώδικας). Συγκεκριμένα προβλέπεται η έναρξη πειθαρχικής έρευνας κατά το τέλος της οποίας μπορεί να αποφασιστεί ποινική ή πειθαρχική δίωξη του υπαλλήλου. Ανάμεσα στις πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται περιλαμβάνονται η προφορική ή γραπτή επίπληξη, διακοπή ή αναβολή ετήσιας προσαύξησης, χρηματική ποινή, υποβιβασμός κλίμακας ή θέσης μέχρι και απόλυση. Για τα πορίσματα της έρευνας ενημερώνεται η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας. Στον πίνακα παραπτωμάτων δημοσίου υπαλλήλου (Πρώτος πίνακας – άρθρο 82) μεταξύ άλλων περιλαμβάνεται « η απρεπής συμπεριφορά προς ανωτέρους, συναδέλφους και το κοινό».

Όσον αφορά το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ο Νόμος 113(Ι)/99, προβλέπει ποινές σε οποιονδήποτε παραβαίνει τις διατάξεις του νόμου και θεωρείται ένοχος αδικήματος (ποινή με πρόστιμο μέχρι δύο χιλιάδες). Παράλληλα προβλέπεται κάθε χρόνο ο καθορισμός πλαισίου Γενικού Κώδικα Καλής Συμπεριφοράς σε όλα τα σχολεία, ο οποίος θεωρητικά συμφωνείται με τους μαθητές και κοινοποιείται στους

³ Για τα συγκεκριμένα άρθρα θα πρέπει να γίνουν διαβήματα μέσω Νομικής Υπηρεσίας ή ΥΕΚΑ γιατί η έκφραση που χρησιμοποιείται είναι «άτομο ηλίθιο, γυναίκα ηλίθια ή μειωμένου νοητικού» που θεωρούνται άκρως προσβλητικά για τα άτομα με Ν.Α.

γονείς, βάσει των Κανονισμών Λειτουργίας των Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης του 2008-2009 και της εγκυκλίου 386/68/A ημερ. 05.08.1998, όπως και των Κανονισμών Λειτουργίας Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης του 1990 και της εγκυκλίου 7.19.04.10/4, ημερ. 24.09.2009. Από τους πιο πάνω κανονισμούς/εγκυκλίους προκύπτει ότι **απαγορεύεται ρητά και κατηγορηματικά η άσκηση οποιασδήποτε μορφής μέτρων σωματικής τιμωρίας.**

Σε αυτά τα πλαίσια καλούνται τα Ειδικά Σχολεία να τηρούν και να καθορίζουν «Πολιτική για Θέματα συμπεριφοράς» αλλά φαίνεται πως μόνο στο Ειδικό Σχολείο Λευκωσίας είχε γίνει μια τέτοια προσπάθεια.

Στο Νόμος που Προνοεί για τα Άτομα με Αναπηρίες 127(I)/2000 και τροποποιητικός Ν. 57(I)/2004, αναφορά γίνεται γενικότερα στην παραβίαση των βασικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία (άρθρα 4 έως 8), όπου όμως δε γίνεται αναφορά στην κακομεταχείριση του ατόμου (δικαιώματα: έγκαιρη διάγνωση, παρέμβαση, φαρμακοθεραπεία, στήριξη –πρόσθετα μέλη, προσβασιμότητα, παροχή υπηρεσιών, πληροφόρηση, οικογενειακή ζωή, συμμετοχή στην πολιτική, κοινωνική ζωή, παροχή αγαθών/διευκολύνσεων, διακίνηση, τηλεπικοινωνίες/πληροφορική). Όποιος παραβεί τις πρόνοιες του νόμου τιμωρείται με ποινή μέχρι £4000 ή/και σε φυλάκιση μέχρι έξι μήνες.

Ρητή αναφορά γίνεται όμως στη Σύμβαση των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία - Κυρωτικός 8(III) 2011, όπου απαγορεύεται η άσκηση βασανιστηρίων, η σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία (άρθρο 15) όπως και η προστασία των ατόμων με αναπηρία από όλες τις μορφές εκμετάλλευσης, βίας και κακοποίησης, περιλαμβανομένων των πτυχών που βασίζονται στο φύλο τους (άρθρο 16).

Βάσει των πιο πάνω καλούμαστε ως πολιτεία να λάβουμε τα κατάλληλα μέτρα για αποτροπή όλων των μορφών βίας διασφαλίζοντας μάλιστα τις κατάλληλες μορφές υποστήριξης που βασίζονται στο φύλο, ηλικία και αναπηρία. Η ομάδα της Ν.Α. θεωρείται η πιο ευάλωτη ομάδα μεταξύ των ατόμων με αναπηρία, γι' αυτό και η θέσπιση συγκεκριμένων κανονισμών για τρόπους χειρισμού των ατόμων και ο κώδικας δεοντολογίας των επαγγελματιών χρήζει άμεσης προώθησης. Προϋπόθεση για τη λειτουργία ή δημιουργία οποιασδήποτε δομής/κέντρου θα πρέπει να είναι ο σεβασμός και η εφαρμογή τέτοιων κανονισμών.

Εισηγήσεις για προώθηση στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες:

- 1. Καθορισμός του ορισμού της βίας (βλέπε προηγουμένως στην υποσημείωση 1)**
- 2. Θεσμοθετημένη και ρητή απαγόρευση της βίας, σωματικής, λεκτικής συναισθηματικής βίας, από τους επαγγελματίες προς τους εξυπηρετούμενους αλλά και αντίστροφα, όπως και μεταξύ των φιλοξενούμενων και των επισκεπτών οποιασδήποτε δομής.**
- 3. «Ποινικοποίηση» κάθε μορφής βίας, αφού γίνει ενημέρωση σε όλα τα επίπεδα (λειτουργοί υπουργείων, διοικητικό προσωπικό**

και επαγγελματίες σε δομές/κέντρα/σχολεία, γονείς και οικογενειακό περιβάλλον, φροντιστές κρατικοί και μη).

- 4. Καθορισμός και θεσμοθέτηση τρόπων χειρισμού περιστατικών σε κρίση (ατομικό σχέδιο δράσης) – με εκτενή αναφορά σε επιτρεπόμενες και μη επιτρεπόμενες συμπεριφορές από τους επαγγελματίες.**
- 5. Κάθε ατομικό σχέδιο δράσης πρέπει να καθορίζεται από πολυθεματική ομάδα και να αξιολογείται ξεχωριστά, σε κάθε δομή/κέντρο με πρόνοια για ενημέρωση της οικογένειας για τα μέτρα που θα λαμβάνονται.**
- 6. Θέσπιση κανονισμών για την ασφάλεια των επαγγελματιών και κατάρτιση τους πάνω σε θέματα χειρισμού δύσκολων περιστατικών.**
- 7. Καθορισμός βασικών αρχών συμβίωσης, για σπίτια στην κοινότητα ή και ιδρύματα.**

Πέραν των πιο πάνω ο καθορισμός από κοινού προτύπων ποιοτικών παροχών (care standards) από όλα τα εμπλεκόμενα τμήματα/υπηρεσίες (Υπ. Υγείας, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία, Υπ. Παιδείας και Πολιτισμού και ΜΚΟ) θεωρείται απαραίτητη.

Μαρίνα Παγιάτσου

Λειτουργός ΕΠΝΚΑ

Βιβλιογραφία:

- SCIP MANUAL – Restrictive Techniques (2005), YAI -National Institute for people with disabilities.
- Περιοριστικά Μέτρα σε ασθενείς με ψυχικές διαταραχές και επιθετική συμπεριφορά, (2009) Διεπιστημονική Φροντίδα , Τόμος 1, Τεύχος 3
- Strategies for Crisis Intervention & Prevention (2006), YAI-National Institute for people with disabilities.
- Promoting Positive Relationships And safe Environment for people with developmental disabilities, YAI - National Institute for people with disabilities.
- Ο περί Ποινικού Κώδικα Νόμος (ΚΕΦ. 154)
- Νόμος που προνοεί για τα άτομα με αναπηρίες 127(I)/2000 και τροποποιητικός Ν. 57(I)/2004
- Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος 113(I)99
- Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες –κυρωτικός 8(III) 2011
- Στέγες Διαβίωσης ΑΜΕΑ – www.posgamea.gr
- Περί Στεγών για Ηλικιωμένους και Ανάπηρους νόμος 1981-1990
- Περί Κέντρων Ενηλίκων Νόμος του 1997 (38(I)/97)
- www.moec.gov.cy –Οδηγίες για σχολική χρονιά 2012-13
- Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ, Τεσσαρακοστή Δεύτερη Συνεδρία Γενεύη 15/5-2/6 2006 (Γενικό Σχόλιο Αρ. 8)
- Ο Περί Βίας στην Οικογένεια Νόμος 119(I)/2000
- Εγχειρίδιο Διατμηματικών Διαδικασιών για το Χειρισμό Περιστατικών Βίας στην Οικογένεια, Συμβ. Επιτροπή για Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια- (Ιούνιος 2002).
- Ελληνική Νομοθεσία :
 - Διάταξη ρητής απαγόρευσης της σωματικής τιμωρίας στους δημοτικούς παιδικούς-βρεφονηπιακούς σταθμούς, η παραβίαση της οποίας μάλιστα αποτελεί «σοβαρότατο πειθαρχικό παράπτωμα»: άρθρο 14, παρ. 1 Κανονισμοί Λειτουργίας Κοινοτικών, Δημοτικών, Βρεφοκομικών Σταθμών 16065/2002
 - Ρητή απαγόρευση της σωματικής τιμωρίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: άρθρο 13 παρ. 8, Προεδρικό Διάταγμα 201/1998
 - Απαγόρευση επιβολής οποιασδήποτε μορφής σωματικής τιμωρίας σε μαθητές που παρεκκλίνουν από την προσήκουσα διαγωγή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: άρθρο 21 του νόμου περί... Αναγνώρισης Ακαδημαϊκών Σπουδών... 3328/2005
 - Εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας με θέμα «επιβολή σωματικής τιμωρίας σε μαθητές»
 - Αυστηρή απαγόρευση των σωματικών ποινών στο πλαίσιο λειτουργίας των Κέντρων Παιδικής Μέριμνας: άρθρο 23, παρ. 2 ΥΑ Γ 2β
 - Απαγόρευση της άσκησης σωματικής βίας σε βάρος ανηλίκου ως μέσο σωφρονισμού στο πλαίσιο της ανατροφής του από την οικογένεια: Νόμος Ενδοοικογενειακής Βίας 3500/06.

Νόμος 117/89

Αδικήματα

15.- (1) Όποιος παραλαμβάνει περιουσία ή δέχεται μεταβίβαση περιουσίας οποιασδήποτε φύσεως από πρόσωπο το οποίο σε γνώση του είναι νοητικά καθυστερημένο, ανεξάρτητα αν αυτό έχει περιληφθεί ή όχι στους καταλόγους που ετοιμάζει η Επιτροπή σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 7, διαπράττει αδίκημα τιμωρούμενο σύμφωνα με τις πρόνοιες του εδαφίου (3).

(2) Όποιος έχει υπό τη φροντίδα και μεριμνά το νοητικά καθυστερημένο άτομο ανεξάρτητα αν η εν λόγω φροντίδα ή μέριμνα αναλήφθηκε δυνάμει διορισμού του ως κηδεμόνα με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 13 ή δυνάμει σύμβασης ή επιβλήθηκε σ' αυτόν διά νόμου ή έχει αναφύει λόγω συγγένειας ή λόγω οικειοθελούς πράξης του και εσκεμμένα:

- (α) Παραλείπει, παραμελεί ή αρνείται να το εφοδιάσει με τα απαραίτητα χρειώδη για άνετη και υγιή διαβίωση
- (β) κακομεταχειρίζεται αυτό
- (γ) αρνείται να επιτρέψει σε οποιοδήποτε αρμόδιο λειτουργό την επιθεώρηση του χώρου και συνθηκών διαβίωσης ή εργασίας του εν λόγω αναπήρου,

διαπράττει αδίκημα τιμωρούμενο σύμφωνα με τις πρόνοιες του εδαφίου (3).

(3) Πρόσωπο το οποίο καταδικάζεται για αδίκημα κατά παράβαση των προνοιών του παρόντος άρθρου, υπόκειται σε φυλάκιση μέχρι 2 ετών ή σε πρόστιμο μέχρι £2.000 ή και στις δύο ποινές. Το Δικαστήριο στην περίπτωση καταδίκης για αδικήματα κατά παράβαση του εδαφίου (1) κέκτηται πρόσθετη εξουσία:

- (α) Να διατάξει την ακύρωση οποιασδήποτε μεταβίβασης περιουσίας και την επαναμεταβίβαση ή την επιστροφή περιουσίας που έχει γίνει ή έχει παραληφθεί κατά παράβαση των προνοιών του εδαφίου αυτού στον εν λόγω ανάπηρο, και
- (β) άνευ επηρεασμού άλλων νομοθετημάτων, διατάξεων και άλλων δικαιωμάτων τα οποία δυνατόν ο ανάπηρος να έχει, να διατάξει την καταβολή αποζημιώσεων μέχρι του ποσού το οποίο το Δικαστήριο στην ενάσκηση της ποινικής του δικαιοδοσίας δύναται να διατάξει με βάση τις πρόνοιες του περί Δικαστηρίων Νόμου ή άλλου νόμου ο οποίος θα τροποποιούσε ή αντικαθιστούσε αυτόν.